

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

Факультет педагогіки та психології

Кафедра історії

Проректор із науково-педагогічної роботи
О.А. Кузнецова

28 серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Ступінь бакалавра

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта

Спеціалізація 014.03 Історія

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія, правознавство)»

2020–2021 навчальний рік

Розробник: доктор історичних наук, доцент кафедри історії Нефьодов Д. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри історії

Протокол № 1 від «26» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри (Рижева Н. О.)

«26» серпня 2020 р.

Анотація

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Історія культури України» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 014 Середня освіта спеціалізації 014.03 Історія за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Історія, правознавство)».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: історія української культури від давніх часів до сучасності.

Міждисциплінарні зв'язки: українська мова за професійним спрямуванням, філософія, археологія та давня історія України, історія України (середньовічна), історія України (поч. XVIII – 1918 р.), новітня історія України.

Метою дисципліни є ознайомлення з історією та сучасним станом української культури, як інтегральної культурологічної дисципліни, досягти якої можливо з огляду на те, що складові частини курсу органічно поєднують в собі як історичні аспекти української культури, так і окремі її специфічні галузі та напрямки, зокрема, мистецтво, науку, освіту, релігію тощо.

Ключові слова: архітектура, історія, культура, мистецтво, музика, образотворче мистецтво, театр

Abstract

The program of study of the elective discipline "History of Culture of Ukraine" is made according to the educational-professional program of preparation of bachelors of specialty 014 Secondary education of specialization 014.03 History according to the educational-professional program "Secondary education (History, jurisprudence)".

The subject of study of the discipline is: the history of Ukrainian culture from ancient times to the present.

Interdisciplinary connections: Ukrainian language for professional purposes, philosophy, archeology and ancient history of Ukraine, history of Ukraine (medieval), history of Ukraine (beginning of XVIII - 1918), modern history of Ukraine.

The aim of the course is to get acquainted with the history and current state of Ukrainian culture as an integral cultural discipline, which can be achieved given that the components of the course organically combine both historical aspects of Ukrainian culture and its specific areas and directions, in particular, art, science, education, religion, etc.

Key words: architecture, history, culture, art, music, fine arts, theater

1. Опис навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Варіативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання – мультимедійна презентація за обраною темою	Спеціальність: 014 Середня освіта Спеціалізація: 014.03 Історія Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Історія, правознавство)	Семестр
Загальна кількість годин – 150		5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: 10 аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Ступінь: бакалавра	Лекції
		20 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=1584		Самостійна робота
		100 год.
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 50 год. – аудиторні заняття, 100 год. – самостійна робота (33,3% / 66,6%).

Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Варіативна
Індивідуальне науково-дослідне завдання – мультимедійна презентація за обраною темою	Спеціальність: 014 Середня освіта Спеціалізація: 014.03 Історія Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Історія, правознавство)	Семестр
Загальна кількість годин – 150		5-й
	Ступінь: бакалавра	Лекції
		14 год.
		Практичні, семінарські
		2 год.
http://moodle.mdu.edu.ua/course/view.php?id=1587		Самостійна робота
		100 год.
		Вид контролю: залік

Мова навчання – українська

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить: для заочної форми навчання – 16 год. – аудиторні заняття, 134 год. – самостійна робота (10,6% / 89,3%).

2. Мета, завдання навчальної дисципліни та очікувані результати

Мета: ознайомлення з історією та сучасним станом української культури, як інтегральної культурологічної дисципліни, досягти якої можливо з огляду на те, що складові частини курсу органічно поєднують в собі як історичні аспекти української культури, так і окремі її специфічні галузі та напрямки, зокрема, мистецтво, науку, освіту, релігію тощо.

Завдання:

Теоретичні. Виклад курсу «Історія української культури» спрямований на вивчення здобутків української матеріальної та духовної культури від її витоків до сьогодення, можливостей запозичення культурних цінностей інших народів, порівняльного аналізу ролі і місця вітчизняної культури у контексті світових та європейських культуротворчих процесів.

Практичні. Специфічною особливістю курсу історії української культури є його значний виховний потенціал, що дає можливість реалізувати у навчально-виховному процесі низку важливих завдань, зокрема таких, як виховання національної свідомості, громадянських якостей української молоді, становлення професійного мислення.

Важливим завданням курсу є також формування та розвиток високої внутрішньої культури здобувачів на основі вивчення досягнень і закономірностей розвитку української національної культури.

Передумови для вивчення дисципліни: українська мова за професійним спрямуванням, філософія, археологія та давня історія України, історія України (середньовічна), історія України (поч. XVIII – 1918 р.), новітня історія України.

Навчальна дисципліна складається з 5-ти кредитів.

Програмні результати навчання:

ПРЗ-1. Знає історичну термінологію та наукову періодизацію історичних процесів. Знати основні концептуальні підходи, що використовуються при періодизації вітчизняної та світової історії.

ПРЗ-3. Знає методи формування історичних понять і закономірностей та розуміє взаємозв'язок між ними.

ПРЗ-7. Знання вітчизняної та світової історії: знання основних історичних процесів та подій усіх континентів від давнини до сьогодення, їх взаємозв'язок, сучасні напрями дослідження, закономірностей соціально-економічного розвитку українських земель.

ПРУ-4. Здатний формувати критичне мислення в учнів. Набуття гнучкого образу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових тенденцій.

ПРУ-8. Характеризує об'єктивно та неупереджено історичні події та постаті різних історичних періодів.

ПРУ-15. Уміє збирати, обробляти, узагальнювати інформацію для створення глибокої бази знань про історичні та соціально-економічні та культурні процеси в Україні, на європейському континенті, у світі загалом. Вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, соціально-економічні, правові події та явища.

ПРК-1. Здатний з дотриманням етичних норм формувати комунікаційну стратегію зі всіма учасниками освітнього процесу.

ПРК-3. Здатний розуміти значення культури як форми людського існування, цінувати різноманіття та мультикультурність світу і керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими **компетентностями:**

I. Загальнопредметні:

ЗК-1. Знання та розуміння предметної області (історія, право) та розуміння професійної діяльності.

ЗК-2. Здатність діяти на основі етичних міркувань, уміння діяти в межах етики

професійних взаємин.

ЗК-7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, вміння правильно розмовляти та писати різними комунікативними стилями, а саме неофіційним, офіційним та науковим.

II. Фахові:

ФК-1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності; застосовувати знання про сучасні досягнення з історичної, педагогічної та юридичних наук; здатність аналізувати та оперувати арсеналом сучасної академічної історичної науки, історичними знаннями зі спеціальності; здатність інтегрувати та використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін для аналізу й пояснення історичних фактів, явищ, процесів.

ФК-5. Здатність характеризувати досягнення історичної науки. Здатність характеризувати та визначати історичні джерела (пам'ятки). Здатність володіти навичками історіографічного й джерелознавчого аналізу та методами пошуку нових форм дослідження. Здатність вести пошукову краєзнавчу роботу, виявляти, досліджувати та сприяти збереженню історико-культурних пам'яток.

ФК-6. Здатність чітко і логічно відтворювати історичні знання, оцінювати політичні, соціально-економічні, правові факти, події та інтерпретації в контексті формування в учнів цілісної історичної картини світу.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності.

Тема 2. Культура давнього населення України.

Тема 3. Культура Київської Русі.

Тема 4. Культура Галицько-Волинського князівства.

Тема 5. Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.).

Тема 6. Українська культура епохи бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.).

Тема 7. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.).

Тема 8. Українська культура другої половини XIX – початку XX ст.

Тема 9. Українська культура радянської доби.

Тема 10. Новітня українська культура.

Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Витоки та передумови формування української культури

Тема 1. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності.

Предмет, завдання та структура курсу «Історія української культури». Наукове визначення поняття «культура». Культура і цивілізація. Основні підходи до вивчення феномену культури у сучасній культурології (еволюціоністський, соціологічний, антропологічний, циклічний та ін.). Духовна та матеріальна культура. Світова та національна культура. Основні функції культури. Проблема періодизації української культури. Культурологічна думка України.

Тема 2. Культура давнього населення України.

Матеріальна культура первісної доби (палеоліт, мезоліт, неоліт). Неолітична революція. Мистецтво та релігія первісності (анімізм, фетишизм, тотемізм, магія). Трипільська культура та її особливості. Культура кіммерійців. Культура скіфської доби. Мистецтво та релігійні вірування сарматів. Культура античних міст-держав на території України. Проблема походження слов'ян. зарубинецька та черняхівська культури. Релігійні вірування та міфологія східних слов'ян.

Кредит 2. Культура України княжої доби

Тема 3. Культура Київської Русі.

Проблема становлення державності у східних слов'ян. Культура Київської Русі крізь призму взаємовідносин Схід – Захід (кочовий світ, Візантія, Європа, Близький Схід). Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури. Формування соціальної структури та політичної влади. Церква як рушійна сила культурного розвитку Київської Русі. Загальна характеристика мистецтва Київської Русі (архітектура, літописання, музика, живопис та театр).

Тема 4. Культура Галицько-Волинського князівства.

Соціально-політичні та культурні особливості Галицько-Волинського князівства. Освіта, наука, архітектура та образотворче мистецтво Галицько-Волинської держави (XII – середина XIV ст.).

Кредит 3. Культура України XIV–XVIII ст.

Тема 5. Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.).

Інкорпорація українських земель до складу Литви та Польщі. Соціально-економічний розвиток України (розвиток міст, торгівля, ремесла, закріпачення селян). Соціальна структура населення України XIV – XVII ст. (шляхта, селяни, міщани, духовенство). Поява козацтва та його значення для розвитку української культури. Вплив гуманістичних та реформаційних ідей в Україні. Розвиток освіти та книгодрукування. Релігійні процеси в Україні в умовах протистояння Заходу та Сходу (боротьба за Київську митрополію, рух братств, Берестейська унія, відновлення та реформування православ'я Петром Могилою). Полемічна література. Становлення української культури XIV – середини XVII ст. як синтез здобутків візантійської та західноєвропейської культур (архітектура, образотворче мистецтво, музика та театр).

Тема 6. Українська культура епохи бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.).

Становище українських земель у середині XVII – XVIII ст. Втрата автономії України в умовах політики централізації Російської імперії. Початок інтеграції української козацької старшини та духовенства у соціально-політичне та духовне життя Російської імперії. Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво. Формування ідеологеми «Київ – другий Єрусалим» та її значення для розвитку національної та релігійної самосвідомості. Київський культурний центр. Розвиток історичної самосвідомості. Особливості українського бароко (архітектура, література, музика, театр). Григорій Сковорода – останній геній Старої України.

Кредит 4. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.)

Тема 7. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.).

Причини, передумови та періодизація українського національного відродження. Вплив ідей романтизму на українську культуру. Слобожанщина – центр національного відродження України. «Історія Русів». «Енеїда» І. Котляревського. Початок національного відродження на західноукраїнських землях. «Руська трійця». Процес націоналізації української греко-католицької церкви. Кирило-Мефодіївське товариство та ідея єдності слов'янських народів. Тарас Шевченко – ідеолог модерної України.

Тема 8. Українська культура другої половини XIX – початку XX ст.

Реформи 1860-1870-х років у Російській імперії та їх вплив на соціально-економічний та політичний розвиток України. Промисловий переворот, урбанізація та початок руйнування традиційного села. Зародження націоналізму. Громадівський рух. Галичина – український П'ємонт. Роль Івана Франка у національно-культурному русі. Михайло Грушевський і його роль у розвитку української національної культури. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (література, театр, музика, живопис). Традиція та «модерн» в українській культурі кінця XIX – початку XX ст.

Кредит 5. Українська культура XX–XXI ст.

Тема 9. Українська культура радянської доби.

Лютнева революція в Петрограді та спалах національно-політичного відродження в Україні. Центральна Рада. Боротьба за незалежність України. Процес зростання національної свідомості «із селян до нації». Формування ідеї соборної України. Культурний рух періоду Центральної Ради. Формування української національної школи. Національно-культурна політика Гетьманату. Створення української вищої школи. Українська Академія Наук. Д. Багалій, А. Кримський, Ст. Смоль-Стоцький, В. Вернадський, М. Туган-Барановський. Видавнича справа. Преса. Театр. Автокефалія Української православної церкви. Політика «українізації» та її вплив на українську культуру 20-30-х років ХХ ст. Розвиток освіти та ліквідація неписьменності. Літературний процес та М. Хвильовий. Український театр Леся Курбаса. Сталінський терор та його наслідки для української культури. Культурні орієнтації українського націоналізму. Розвиток культури України під час Другої світової. Шестидесятники. Рух дисидентів та боротьба за національну культуру. Вплив реалізації політики «перебудови» на українську культуру.

Тема 10. Новітня українська культура.

Риси нової соціокультурної дійсності. Проблема типології української національної культури. Фактори зростання національної та культурної самосвідомості.

Перспективи розвитку української культури у сучасних умовах. Українська культура у ситуації постмодернізму (література, образотворче мистецтво, театр, кіно, музика). Специфічні риси українського постмодерну. Проблеми розвитку української культури у контексті глобалізації та ідеології глобалізму. Секуляризаційні процеси і їх вплив на українську культуру. Українська церква і релігія у ситуації постмодернізму. Культура української діаспори кінця ХХ – початку ХХІ ст.

3. Структура навчальної дисципліни **Денна форма навчання**

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Витоки та передумови формування української культури						
Тема 1. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності	15	2	2			11
Тема 2. Культура давнього населення України	15	2	4			9
Усього:	30	4	6			20
Кредит 2. Культура України княжої доби						
Тема 3. Культура Київської Русі	15	2	4			9
Тема 4. Культура Галицько-Волинського князівства	15	2	2			11
Усього:	30	4	6			20
Кредит 3. Культура України XIV–XVIII ст.						
Тема 5. Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.)	15	2	2			11
Тема 6. Українська культура епохи бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.)	15	2	4			9
Усього:	30	4	6			20
Кредит 4. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок ХХ ст.)						
Тема 7. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.)	15	2	2			11

Тема 8. Українська культура другої половини XIX – початку XX ст.	15	2	4			9
Усього	30	4	6			20
Кредит 5. Українська культура XX–XXI ст.						
Тема 9. Українська культура радянської доби	15	2	4			9
Тема 10. Новітня українська культура	15	2	2			11
Усього	30	4	6			20
Разом за курс	150	20	30			100

Заочна форма навчання

Назви кредитів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Кредит 1. Витоки та передумови формування української культури						
Тема 1. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності	15	1	1			13
Тема 2. Культура давнього населення України	15	1				14
Усього:	30	2	1			27
Кредит 2. Культура України княжої доби						
Тема 3. Культура Київської Русі	15	2				13
Тема 4. Культура Галицько-Волинського князівства	15	1				14
Усього:	30	3	0			27
Кредит 3. Культура України XIV–XVIII ст.						
Тема 5. Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.)	15	1				14
Тема 6. Українська культура епохи бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.)	15	2				13
Усього:	30	3	0			27
Кредит 4. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.)						
Тема 7. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.)	15	2				13
Тема 8. Українська культура другої половини XIX – початку XX ст.	15	1				14
Усього	30	3	0			27
Кредит 5. Українська культура XX–XXI ст.						
Тема 9. Українська культура радянської доби	15	2				13
Тема 10. Новітня українська культура	15	1	1			13
Усього	30	3	1			26
Разом за курс	150	14	2			134

4. Теми лекційних занять Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Витоки та передумови формування української культури		

1.	Тема 1. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності	2
2.	Тема 2. Культура давнього населення України	2
Кредит 2. Культура України княжої доби		
3.	Тема 3. Культура Київської Русі	2
4.	Тема 4. Культура Галицько-Волинського князівства	2
Кредит 3. Культура України XIV–XVIII ст.		
5.	Тема 5. Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.)	2
6.	Тема 6. Українська культура епохи бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.)	2
Кредит 4. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.)		
7.	Тема 7. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.)	2
8.	Тема 8. Українська культура другої половини XIX – початку XX ст.	2
Кредит 5. Українська культура XX–XXI ст.		
9.	Тема 9. Українська культура радянської доби	2
10.	Тема 10. Новітня українська культура	2
Усього:		20

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Витоки та передумови формування української культури		
1.	Тема 1. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності	1
2.	Тема 2. Культура давнього населення України	1
Кредит 2. Культура України княжої доби		
3.	Тема 3. Культура Київської Русі	2
4.	Тема 4. Культура Галицько-Волинського князівства	1
Кредит 3. Культура України XIV–XVIII ст.		
5.	Тема 5. Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.)	1
6.	Тема 6. Українська культура епохи бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.)	2
Кредит 4. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.)		
7.	Тема 7. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.)	2
8.	Тема 8. Українська культура другої половини XIX – початку XX ст.	1
Кредит 5. Українська культура XX–XXI ст.		
9.	Тема 9. Українська культура радянської доби	2
10.	Тема 10. Новітня українська культура	1
Усього:		14

5. Теми практичних занять

Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Витоки та передумови формування української культури		
1.	Тема 1. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності	2
2.	Тема 2. Культура давнього населення України	4
Кредит 2. Культура України княжої доби		

3.	Тема 3. Культура Київської Русі	4
4.	Тема 4. Культура Галицько-Волинського князівства	2
Кредит 3. Культура України XIV–XVIII ст.		
5.	Тема 5. Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.)	2
6.	Тема 6. Українська культура епохи бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.)	4
Кредит 4. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.)		
7.	Тема 7. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.)	2
8.	Тема 8. Українська культура другої половини XIX – початку XX ст.	4
Кредит 5. Українська культура XX–XXI ст.		
9.	Тема 9. Українська культура радянської доби	4
10.	Тема 10. Новітня українська культура	2
Усього:		30

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Витоки та передумови формування української культури		
1.	Тема 1. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності	1
2.	Тема 2. Культура давнього населення України	
Кредит 2. Культура України княжої доби		
3.	Тема 3. Культура Київської Русі	
4.	Тема 4. Культура Галицько-Волинського князівства	
Кредит 3. Культура України XIV–XVIII ст.		
5.	Тема 5. Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.)	
6.	Тема 6. Українська культура епохи бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.)	
Кредит 4. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.)		
7.	Тема 7. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.)	
8.	Тема 8. Українська культура другої половини XIX – початку XX ст.	
Кредит 5. Українська культура XX–XXI ст.		
9.	Тема 9. Українська культура радянської доби	
10.	Тема 10. Новітня українська культура	1
Усього:		2

6. Лабораторні заняття

Робочим планом не передбачено

7. Самостійна робота Денна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Витоки та передумови формування української культури		
1.	Тема 1. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності	11
2.	Тема 2. Культура давнього населення України	9
Кредит 2. Культура України княжої доби		

3.	Тема 3. Культура Київської Русі	9
4.	Тема 4. Культура Галицько-Волинського князівства	11
Кредит 3. Культура України XIV–XVIII ст.		
5.	Тема 5. Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.)	11
6.	Тема 6. Українська культура епохи бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.)	9
Кредит 4. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.)		
7.	Тема 7. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.)	11
8.	Тема 8. Українська культура другої половини XIX – початку XX ст.	9
Кредит 5. Українська культура XX–XXI ст.		
9.	Тема 9. Українська культура радянської доби	9
10.	Тема 10. Новітня українська культура	11
Усього:		100

Заочна форма навчання

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Кредит 1. Витоки та передумови формування української культури		
1.	Тема 1. Загальне поняття про культуру, її матеріальні та духовні цінності	13
2.	Тема 2. Культура давнього населення України	14
Кредит 2. Культура України княжої доби		
3.	Тема 3. Культура Київської Русі	13
4.	Тема 4. Культура Галицько-Волинського князівства	14
Кредит 3. Культура України XIV–XVIII ст.		
5.	Тема 5. Культура України литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.)	14
6.	Тема 6. Українська культура епохи бароко та Просвітництва (друга половина XVII – XVIII ст.)	13
Кредит 4. Українське національно-культурне відродження (XIX – початок XX ст.)		
7.	Тема 7. Національне відродження в Україні (кінець XVIII – середина XIX ст.)	13
8.	Тема 8. Українська культура другої половини XIX – початку XX ст.	14
Кредит 5. Українська культура XX–XXI ст.		
9.	Тема 9. Українська культура радянської доби	13
10.	Тема 10. Новітня українська культура	13
Усього:		134

8. Індивідуальне науково-дослідне завдання

1. Походження, еволюція та зміст поняття «культура».
2. Культура і цивілізація. Основні підходи до вивчення феномену культури у сучасній культурології (еволюціоністський, соціологічний, антропологічний, циклічний та ін.).
3. Духовна та матеріальна культура. Світова та національна культура.
4. Основні функції культури.
5. Проблема періодизації української культури. Культурологічна думка України.
6. Матеріальна культура первісної доби (палеоліт, мезоліт, неоліт).
7. Неолітична революція. Мистецтво та релігія первісності (анімізм, фетишизм, тотемізм, магія).
8. Трипільська культура та її особливості.

9. Культура кіммерійців.
10. Культура скіфської доби.
11. Мистецтво та релігійні вірування сарматів.
12. Культура античних міст-держав на території України.
13. Проблема походження слов'ян. зарубинецька та черняхівська культури.
14. Релігійні вірування та міфологія східних слов'ян.
15. Проблема становлення державності у східних слов'ян.
16. Культура Київської Русі крізь призму взаємовідносин Схід – Захід (кочовий світ, Візантія, Європа, Близький Схід).
17. Християнізація Русі та її значення для розвитку української культури.
18. Церква як рушійна сила культурного розвитку Київської Русі.
19. Загальна характеристика мистецтва Київської Русі (архітектура, літописання, музика, живопис та театр).
20. Соціально-політичні та культурні особливості Галицько-Волинського князівства.
21. Освіта, наука, архітектура та образотворче мистецтво Галицько-Волинської держави (XII – середина XIV ст.).
22. Інкorporація українських земель до складу Литви та Польщі. Соціально-економічний розвиток України (розвиток міст, торгівля, ремесла, закріпачення селян). Соціальна структура населення України XIV – XVII ст. (шляхта, селяни, міщани, духовенство).
23. Поява козацтва та його значення для розвитку української культури.
24. Вплив гуманістичних та реформаційних ідей в Україні.
25. Розвиток освіти та книгодрукування.
26. Релігійні процеси в Україні в умовах протистояння Заходу та Сходу (боротьба за Київську митрополію, рух братств, Берестейська унія, відновлення та реформування православ'я Петром Могилою).
27. Полемічна література.
28. Становлення української культури XIV – середини XVII ст. як синтез здобутків візантійської та західноєвропейської культур (архітектура, образотворче мистецтво, музика та театр).
29. Становище українських земель у середині XVII – XVIII ст. Втрата автономії України в умовах політики централізації Російської імперії.
30. Початок інтеграції української козацької старшини та духовенства у соціально-політичне та духовне життя Російської імперії.
31. Українське бароко як нове світовідчуття і нове мистецтво.
32. Формування ідеологеми «Київ – другий Єрусалим» та її значення для розвитку національної та релігійної самосвідомості.
33. Київський культурний центр.
34. Розвиток історичної самосвідомості.
35. Особливості українського бароко (архітектура, література, музика, театр).
36. Григорій Сковорода – останній геній Старої України.
37. Причини, передумови та періодизація українського національного відродження.
38. Вплив ідей романтизму на українську культуру.
39. Слобожанщина – центр національного відродження України.
40. «Історія Русів».
41. «Енеїда» І. Котляревського.
42. Початок національного відродження на західноукраїнських землях. «Руська трійця».
43. Процес націоналізації української греко-католицької церкви.
44. Кирило-Мефодіївське товариство та ідея єдності слов'янських народів.
45. Тарас Шевченко – ідеолог модерної України.
46. Реформи 1860-1870-х років у Російській імперії та їх вплив на соціально-економічний та політичний розвиток України.

47. Промисловий переворот, урбанізація та початок руйнування традиційного села.
48. Зародження націоналізму. Громадівський рух. Галичина – український П'ємонт.
49. Роль Івана Франка у національно-культурному русі.
50. Михайло Грушевський і його роль у розвитку української національної культури. Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва (література, театр, музика, живопис). Традиція та «модерн» в українській культурі кінця XIX – початку XX ст.
51. Лютнева революція в Петрограді та спалах національно-політичного відродження в Україні. Центральна Рада. Боротьба за незалежність України.
52. Процес зростання національної свідомості «із селян до нації». Формування ідеї соборної України.
53. Культурний рух періоду Центральної Ради.
54. Формування української національної школи.
55. Національно-культурна політика Гетьманату. Створення української вищої школи. Українська Академія Наук. Д. Багалій, А. Кримський, Ст. Смаль-Стоцький, В. Вернадський, М. Туган-Барановський. Видавнича справа. Преса. Театр. Автокефалія Української православної церкви.
56. Політика «українізації» та її вплив на українську культуру 20-30-х років XX ст.
57. Розвиток освіти та ліквідація неписьменності.
58. Літературний процес та М. Хвильовий.
59. Український театр Леся Курбаса.
60. Сталінський терор та його наслідки для української культури.
61. Культурні орієнтації українського націоналізму.
62. Розвиток культури України під час Другої світової.
63. Шестидесятники. Рух дисидентів та боротьба за національну культуру.
64. Вплив реалізації політики «перебудови» на українську культуру.
65. Риси нової соціокультурної дійсності. Проблема типології української національної культури. Фактори зростання національної та культурної самосвідомості.
66. Перспективи розвитку української культури у сучасних умовах.
67. Українська культура у ситуації постмодернізму (література, образотворче мистецтво, театр, кіно, музика). Специфічні риси українського постмодерну.
68. Проблеми розвитку української культури у контексті глобалізації та ідеології глобалізму.
69. Українська церква і релігія у ситуації постмодернізму.
70. Культура української діаспори кінця XX – початку XXI ст.

9. Форми роботи та критерії оцінювання

Зміст курсу поділений на 5 кредитів. Кожний кредит включає в себе лекції, семінарські заняття, самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу даної частини курсу.

Рейтинговий контроль знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

ОЦІНКА ЄКТС	СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
A	90-100	5 (відмінно)	5/відм./зараховано
B	80-89	4 (добре)	4/добре/ зараховано
C	65-79		
D	55-64	3 (задовільно)	3/задов./ зараховано
E	50-54		
FX	35-49	2 (незадовільно)	Не зараховано

Форми поточного та підсумкового контролю. Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів із дисципліни здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (КР). Поточне оцінювання (індивідуальне, групове і фронтальне опитування, самостійна робота, самоконтроль). Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння й засвоєння програмового матеріалу, уміння самостійно опрацьовувати тексти, написання і захист реферативних робіт, створення мультимедійних презентацій, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю є перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу.

Критерії оцінювання відповідей на студентів на семінарських заняттях

Враховується:

1. рівень осмислення навчального матеріалу;
2. рівень сформованості аналітичних умінь і концептуальних підходів;
3. повнота розкриття питання, логіка викладу, культура мовлення;
4. використання додаткової літератури;
5. порівняння, зв'язок із практикою, висновки.

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно» – 5	Досконале знання та розуміння понятійного апарату з тієї чи іншої теми, вільне оперування різноманітними класифікаціями. Відповідь на поставлені питання повна, насичена глибокими та розгорнутими судженнями. Викладений матеріал має доказовий, логічний і послідовний характер. Студент володіє способами концентрованого викладу матеріалу. Демонструє творче застосування знань при переформатуванні запитання. У відповіді майже не трапляються мовленнєві помилки.
«Добре» – 4	Відповідь майже повна, має усвідомлений та достатньо розгорнутий характер. Понятійна основа базується на обраній класифікації. Відповідь структурована, проте наявні окремі помилки у послідовності викладу. Недостатньо виваженою та аргументованою є доказова база. Студент вільно оперує знаннями, може застосовувати їх у новій навчальній ситуації. У відповіді трапляються окремі мовленнєві помилки.
«Задовільно» – 3	Відповідь неповна, фрагментарна. Знання мають недостатньо стійкий та послідовний характер. Вони застосовуються переважно для виконання завдань репродуктивного характеру. У відповідях відсутні посилання на фундаментальні дослідження з певної проблеми. Відповідь має формальний характер, відсутня чіткість, структурованість. Студент використовує лише окремі знання у новій навчальній ситуації. У відповіді наявні фактичні та мовленнєві помилки.
«Незадовільно» – 2	Студент неспроможний відтворити інформацію у певній послідовності. Оперує лише загальними фразами. Відтворює лише окремі фрагменти, називає лише розрізнені факти, дає відповідь у формі висловлювання (судження). Наявні грубі фактичні та мовленнєві помилки.

Розподіл балів, які отримують студенти

Кількість балів у кінці семестру повинна складати від 250 до 500 балів (за 5 кредитів), тобто сума балів за виконання усіх завдань.

Відповідний розподіл балів, які отримують студенти за 5 крд.

Поточне оцінювання та самостійна робота										КР	Накопичувальні бали/сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100	500/100
50	50	50	50	25	25	50	50	25	25		

*Примітка. Коефіцієнт для іспиту – 0,6. Іспит оцінюється в 40 б.

10. Засоби діагностики

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання є: індивідуальне, групове і фронтальне опитування, письмові контрольні роботи, тестовий контроль. Самостійна робота перевіряється шляхом написання реферативних робіт, створення мультимедійних презентацій.

11. Методи навчання

Усний виклад матеріалу, наукова розповідь, спрямована на аналіз фактичного матеріалу; пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого розкривається сутність певного явища, закону, процесу; проблемне навчання, робота з підручником та додатковими джерелами, порівняльний аналіз; ілюстрація – метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у їх символічному зображенні (малюнки, схеми, графіки).

12. Рекомендована література

Базова

1. Академічне релігієзнавство : Підручник для вузів. К. : Світ знань, 2000. 862 с.
2. Александрович В. Мистецтво Галицько–Волинської держави. Львів : НАНУ, 1999. 132 с.
3. Бокань В. Історія культури України: Навч. посібник. К. : МАУП, 2002. 256 с.
4. Висоцький О. Ю. Історія української культури : Навч. посібник. Дніпропетровськ : НМетАУ, 2009. 130 с.
5. Горський В. С. Історія української філософії: Курс лекцій. К. : Наукова думка, 1996. 286 с.
6. Грицак Я. Нариси історії України. Формування модерної української нації. К. : Генеза, 2000. 360 с.
7. Історія релігії в Україні : Навч. посібник. К. : Т-во «Знання», 1999. 735 с.
8. Історія світової та української культури : Підручник. К. : Літера, 2002. 463 с.
9. Історія української культури. К. : Либідь, 2002. 656 с.
10. Історія української культури. К. : Центр учбової літератури, 2012. 368 с.
11. Історія української та зарубіжної культури. К. : Знання, 2002. 351 с.
12. Історія української культури у 5-ти т. Т. 1. Історія культури давнього населення України. К. : Наукова думка, 2001. 1134 с.
13. Історія української культури у 5-ти т. Т. 2. Українська культура XIII – першої половини XVII ст. К. : Наукова думка, 2001. 846 с.
14. Історія української культури у 5-ти т. Т. 3. Українська культура другої половини XVII – XVIII ст. К. : Наукова думка, 2003. 1246 с.
15. Історія української культури у 5-ти т. Т. 4. Кн. 1. Українська культура XIX ст. К. : Наукова думка, 2008. 1008 с.
16. Історія української культури у 5-ти т. Т. 4. Кн. 2. Українська культура XIX ст. К. : Наукова думка, 2005. 1294 с.

17. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : Підручник. К. : Центр учбової літератури, 2007. 584 с.
18. Культура і побут населення України: Навч. посібник. К. : Либідь, 1993. 288 с.
19. Культурологія : Навч. посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2007. 392 с.
20. Культурологія : теорія та історія культури : Навч. посібник. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 368 с.
21. Культурологія : українська та зарубіжна культура. Навч. посібник. К. : Знання, 2007. 567 с.
22. Лекції з історії світової та вітчизняної культури : Навч. посібник. Львів : Світ, 2005. 568 с.
23. Мистецтво України: Біографічний довідник. К. : Укр. енцикл., 1997. 700 с.
24. Попович М. Нарис історії культури України. К. : «АтрЕк», 1998. 728 с.
25. Українська і зарубіжна культура. Навч. посібник. Донецьк : Східний видавничий дім, 2001. 372 с.
26. Українська культура : Історія і сучасність : Навч. посібник. Львів : Світ, 1994. 455 с.
27. Українська культура в європейському контексті. К. : Знання, 2007. 680 с.
28. Шевченко І. Україна між Сходом і Заходом. Нариси з історії культури до початку XVIII століття. Львів : Інститут Історії Церкви Львівської Богословської Академії 2001. 250 с.
29. Шейко В. М. Історія української культури : Навч. посібник. К. : Кондор, 2006. 264 с.

Допоміжна

1. Багалій Д. Український мандрований філософ Григорій Сковорода. К. : Оріє, 1992. 472 с.
2. Білецький П. О. Українське мистецтво другої половини XVII – XVIII століть. К. : Мистецтво, 1981. 159 с.
3. Веселовська Г. І. Український театральний авангард. К. : Фенікс, 2010. 368 с.
4. Грабович Г. До історії української літератури : дослідження, есії, полеміка. К. : Критика, 2003. 631 с.
5. Грицак Я. Пророк у своїй вітчизні. Франко та його спільнота (1856–1886). К. : Критика, 2006. 632 с.
6. Гусев В. І. Філософія доби Відродження. К. : Університет «Києво-Могилянська академія», 1993. 91 с.
7. Дашкевич Я. Національна самосвідомість українців на зламі XVI-XVII ст. Сучасність. 1992. № 3. С.65-74.
8. Дворнік Ф. Слов'яни в Європейській історії та цивілізації. К. : Дух і Літера, 2000. 528 с.
9. Енциклопедія трипільської цивілізації : у 2 томах. Т.1. К. : Укрполіграфмедіа, 2004. 703 с.
10. Енциклопедія трипільської цивілізації : у 2 томах. Т.2. К. : Укрполіграфмедіа, 2004. 656 с.
11. Єрмакова Н. Березільська культура: Історія, досвід. К. : Фенікс, 2012. 512 с.
12. Забужко О. Notre Dame d'Ukraine : Українка в конфлікті міфологій. К. : Факт, 2007. 640 с.
13. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст : франківський період. К. : Факт, 2009. 156 с.
14. Забужко О. С. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу. К. : Факт, 2009. 160 с.
15. Залізник Л. Л. Первісна історія України. К. : Вища школа, 1999. 264 с.
16. Зубавіна І. Б. Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті. К. : ФЕНІКС, 2007. 296 с.
17. Зубар В. Античний світ Північного Причорномор'я. К. : Вид-во ім. О. Теліги, 1999. 320 с.

18. Зубарь В. М. Боги и герои античного Херсонеса. К. : Изд. дом «Стилос», 2005. 188 с.
19. Иванова Л. Г. Україна між Сходом і Заходом – до проблеми становлення національної ідеї в українській суспільно-політичній думці в контексті східноєвропейського розвитку (I половина XIX ст.). К. : НПУ ім. М. Драгоманова, 2007. 136 с.
20. Ісаєвич Я. Українське книговидання: витоки, розвиток, проблеми. Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2002. 520 с.
21. Карпов А. В. Язычество, христианство, двоеверие : религиозная жизнь Древней Руси в IX – XI веках. СПб. : Алатая, 2008. 184 с.
22. Климов В. Феномен Петра Могили (Біографія. Діяльність. Позиція). К. : Дніпро, 1996. 270 с.
23. Когут З. Російський централізм і українська автономія: Ліквідація Гетьманщини, 1760 – 1830. К. : Основи, 1996. 317 с.
24. Крвавич Д. П. Українське мистецтво. – Т. 1. Львів : Світ, 2004. 256 с.
25. Крвавич Д. П. Українське мистецтво. – Т. 2. Львів.: Світ, 2004. 268 с.
26. Крвавич Д. П. Українське мистецтво. – Т. 3. Львів.: Світ, 2005. 286 с.
27. Крижицький С. Д. Античні міста держави Північного Причорномор'я. К. : Вид. дім "Альтернативи", 1998. 352 с.
28. Литвинов В. Ренесансний гуманізм в Україні. К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2000. 472 с.
29. Ловмянский Г. Религия славян и её упадок. СПб. : Академический проект, 2003. 512 с.
30. Макаров А. Світло українського бароко. К. : «Мистецтво», 1994. 247 с.
31. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури. К. : АТ «Обереги», 1992. 80 с.
32. Моренець В. П. Національні шляхи поетичного модерну першої половини XX ст.: Україна і Польща : монографія. К. : Основи, 2002. 327 с.
33. Наєнко М. К. Художня література України : Від міфів до модерної реальності. К. : Просвіта, 2008. 1063 с.
34. Нариси з історії театрального мистецтва України XX століття / Редкол. : В. Сидоренко (голова) та ін. К. : Інтертехнологія, 2006. 1054 с.
35. Нечуй-Левицький І. Світогляд українського народу. Ескіз української міфології. К. : АТ «Обереги», 2003. 144 с.
36. Огієнко І. І. Дохристиянські вірування українського народу. К. : АТ «Обереги», 1992. 424 с.
37. Огієнко І. І. Історія українського друкарства. К. : Либідь, 1994. 448 с.
38. Огієнко І. Українська культура. К. : Абрис, 1991. 272 с.
39. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К. : Либідь, 1999. 448 с.
40. Протас М. О. Українська скульптура XX століття. К. : Інтертехнологія, 2006. 278 с.
41. Раевский Д.С. Мир скифской культуры. М. : Языки славянских культур, 2006. 600 с.
42. Репресоване «відродження» / Упоряд. О. І. Сидоренко, Д. В. Табачник. К. : Україна, 1993. 399 с.
43. Роготченко О. О. Соціалістичний реалізм і тоталітаризм. К. : ФЕНІКС, 2007. 608 с.
44. Самойлович В. П. Народна архітектура України в ілюстраціях. К. : Абрис, 1999. 281 с.
45. Сарбей В. Г. Національне відродження України. К. : Вид. дім «Альтернативи», 1999. 336 с.
46. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : Розвиток візуального мистецтва України XX – XXI століть. К. : ВХ[студіо], 2008. 188 с.
47. Скржинская М. В. Древнегреческие праздники в Элладе и Северном Причерноморье. К. : Институт истории Украины НАН Украины, 2009. 363 с.
48. Толочко О. П. Київська Русь. К. : Вид-во «Альтернатива», 1998. 352 с.

49. Український авангард 1910-1930 років [Ізоматеріал] : альбом / автор і упоряд. Д. О. Горбачов. К. : Мистецтво, 1996. 400 с.
50. Український живопис XIX – початку XX ст. : альбом. Хмельницький : Галерея, 2005. 272 с.
51. Український живопис XX – поч. XXI ст. : альбом. Хмельницький : Галерея, К. : Арттанія Нова, 2006. 304 с.
52. Український іконопис XII – XIX ст. з колекції НХМУ. Альбом. Хмельницький : Галерея, 2005. 256 с.
53. Український модернізм 1910-1930 : альбом. Хмельницький : Галерея, 2006. 288 с.
54. Український портрет XVI – XVIII ст.: альбом. Хмельницький : Галерея, 2006. 355 с.
55. Уманцев Ф. С. Мистецтво давньої України: історичний нарис. К. : Либідь, 2002. 328 с.
56. Федів Ю. А. Історія української філософії. К. : Україна, 2001. 510 с.
57. Чижевський Д. І. Історія української літератури. К. : Видавничий центр «Академія», 2003. 568 с.
58. Чижевський Д. І. Філософія Г. С. Сковороди. Харків : Прапор, 2004. 272 с.
59. Щербак В. О. Українське козацтво: формування соціального стану. Друга половина XV – середина XVII ст. К. : Видавничий дім «КМ Academia», 2000. 300 с.

13. Інформаційні ресурси

<http://izbornyk.org.ua/> – бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України

<http://poetry.uazone.net/> – бібліотека української поезії

<http://elib.nplu.org/> – бібліотека «Культура України»

<http://mari.kiev.ua/> – Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України

<http://etnolog.org.ua/> – Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ